

KRONIKA

ŻANETA SZLACHCIKOWSKA*

UNIwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

III Tydzień Języka Ojczystego z okazji jubileuszu 65-lecia Oddziału Bydgoskiego TMJP, Bydgoszcz 28 marca – 1 kwietnia 2022 roku

doi: <https://dx.doi.org/10.31286/JP.00197>

W dniach 28 marca – 1 kwietnia 2022 roku Oddział Bydgoski Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, Stowarzyszenie Etyki Słowa oraz Wydział Językoznawstwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy zorganizowały III Tydzień Języka Ojczystego (dalej: III TJO). Wydarzenie odbyło się pod honorowym patronatem: Jego Magnificencji Rektora UKW Jacka Woźnego, dziekan Wydziału Językoznawstwa UKW Magdaleny Czachorowskiej oraz Zarządu Głównego Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego w Krakowie. Po trzyletniej przerwie (2019) spowodowanej pandemią koronawirusa udało się po raz kolejny przygotować cykl niezwykle interesujących odczytów i warsztatów (pisarskich, ortograficznych, a także z zakresu: historii języka polskiego, emisji głosu oraz grzeczności językowej).

Wydarzenie zainaugurowała uroczysta sesja zorganizowana dla uczczenia 65-lecia działalności Oddziału Bydgoskiego Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego. Z tej okazji wybitni przedstawiciele nauk humanistycznych i dziedzin pokrewnych z różnych ośrodków badawczych wygłosili w gmachu Biblioteki Głównej UKW swoje referaty.

Przybyli goście (obecni na sesji stacjonarnie) oraz uczestnicy łączący się zdalnie za pomocą platformy Microsoft Teams wysłuchali merytorycznych i wartościowych poznawczo odczytów. Były to zróżnicowane tematycznie wystąpienia, obejmujące w szczególności cztery pola badawcze: zagadnienia leksykologiczno-leksykograficzne, ujęcie synchroniczno-diachroniczne, zagadnienia z zakresu stylistyki językowej oraz etnolingwistyki.

Sesja została podzielona na dwie części. Uroczystego otwarcia sesji dokonała M. Czachorowska, dziekan Wydziału Językoznawstwa UKW. Następnie głos zabrał Piotr Żmigrodzki, wiceprzewodniczący Zarządu Głównego TMJP, który przybliżył działalność stowarzyszenia, także w odniesieniu do Oddziału Bydgoskiego – delegatury utworzonej w 1922 roku. Historię, cele, zadania oraz środki działania Oddziału Bydgoskiego TMJP obszernie opisała jego przewodnicząca Małgorzata Świąćicka w wystąpieniu zatytułowanym *Aktywność OB TMJP w latach 2007–2022*. Po raz kolejny głos zabrał P. Żmigrodzki, który w referacie pt. *Wielki słownik języka polskiego PAN w 2022 roku – osiągnięcia, perspektywy, wyzwania* przedstawił efekty

* zanszl@student.ukw.edu.pl; ORCID: 0000-0002-0726-1102

prac prowadzonych nad elektronicznym leksykonem naukowym publikowanym bezpłatnie w Internecie. Uwaga badacza skupiła się na: komunikacyjnych właściwościach elektronicznego leksykonu, wdrożonych modyfikacjach i planowanym dalszym rozwoju prac edytorskich. Pojawiła się trudna, ale niezwykle ważna refleksja dotycząca spraw ekonomiczno-kadrowych zespołu redagującego słownik. Współczesne projekty z zakresu humanistyki cyfrowej wymagają znacznych nakładów, zarówno na rzecz językoznawców, jak i programistów (których działania są niezbędne, aby można było realizować przedsięwzięcie). W wystąpieniu *O nienotowanych w słownikach wyrazach z Mostu Królowej Jadwigi i jednym słowie nieistniejącym* Andrzej S. Dyszak dokonał analizy językowej tekstu bydgoskiego prozaika Jerzego Sulimy-Kamińskiego. Pojawiły się odesłania zwłaszcza do neosemantyzmów, socjolektów czy neologizmów, np.: *skrofuły, przetokówka, promenadować*, dla których właściwego zrozumienia ważne jest znaczenie kontekstowe. Przedmiotem rozważań Mirosławy Wronkowskiej-Dimitrowej były pola leksykalno-semantyczne słowa *miłośnik* i wyrazów pokrewnych w odczycie pt. *Od kochania do zamiłowania – o miłowaniu i miłośniku w ujęciu historycznym*. Badaczka, analizując materiał słownikowy, wskazała na przeobrażenia, jakie zaszły w semantyce leksemu *miłośnik*. Pierwszą część sesji zamknęła dyskusja nad wygłoszonymi referatami. Nad jej sprawnym przebiegiem czuwała moderator panelu M. Czachorowska.

Drugą część posiedzenia moderował Rafał Zimny. Perspektywę badań nad Kresami poszerzyła o zagadnienia etnolingwistyczne pierwsza prelegentka Zofia Sawaniewska-Mochowa w odczycie *KRESY w dyskursie naukowym, wspomnieniowym i wirtualnym. Refleksje językoznawcy*. Badaczka przybliżyła pojęcie Kresów, wskazując na jego polisemiczność i wieloaspektowość na przestrzeni czasów. Kolejne dwa wystąpienia zostały oparte na materiale literackim. Włodzimierz Moch w odczycie *Hybrydyczność jako narzędzie wyrażania różnorodności świata na przykładzie powieści Łukasza Barysa Kości, które nosisz w kieszeni* m.in. przedstawił językowe wykładniki wulgarności i ludyczności, a także elementy komizmu językowego i sytuacyjnego. Panel zamknęło wystąpienie Marty Hartenberger, która zaprezentowała referat *Obraz polskiej rodziny w najnowszej literaturze dla dzieci i młodzieży*. Na przykładzie dwóch powieści: Barbary Kosmowskiej *Pozłacana rybka* oraz Katarzyny Ryrych *Bachor* badaczka zanalizowała korelacje między stereotypowym obrazem polskiej rodziny a zmianami generacyjnymi XXI wieku. Wszystkim odczytom towarzyszyła ożywiona dyskusja, która zakończyła drugą część uroczystej sesji. Spotkanie podsumowała M. Świącicka. Przewodnicząca zamknęła obrady, zapraszając jednocześnie do udziału w innych wydarzeniach III TJO.

W kolejnych dniach odbył się cykl wykładów i warsztatów organizowanych w gmachu Wydziału Językoznawstwa UKW przy ul. Jagiellońskiej 11 w Bydgoszczy. We wtorek 29 marca 2022 roku M. Świącicka wygłosiła dla studentów i uczniów szkół średnich wykład pt. *Przedszkolne mówienie, czyli o trwałości i zmienności leksyki dziecięcej*. Aula im. T. Nowakowskiego zapełniła się młodymi miłośnikami języka polskiego, zainteresowanymi poszerzeniem swojej wiedzy z zakresu omawianej problematyki. Kolejne dni (środa–piątek) przyniosły szereg warsztatów mających na celu podtrzymanie tożsamości kulturowej i dbanie o język ojczysty wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Trzeci dzień zorganizowany w ramach III TJO rozpoczął się warsztatami pisarskimi przygotowanymi przez Monikę Makowiecką: *Do czego mogą służyć słowa? Do*

napisania Twojej własnej, unikatowej opowieści! W spotkaniu wzięli udział uczniowie klas I–III szkoły podstawowej. Marta Muzioł natomiast wygłosiła wykład dla uczniów szkół średnich *O czym mówią inskrypcje nagrobne?* Czwartkowe wydarzenia (31 marca 2022 r.) zostały podzielone według przewidywanych adresatów tych spotkań. Na początku do udziału w warsztatach ortograficznych zostali zaproszeni uczniowie klas IV–VI szkoły podstawowej. Spotkanie pt. *Odczarujmy dyktando!* poprowadziła M. Makowiecka. Następnie Oliwia Manerowska, Agata Rafińska i Agnieszka Tytko przygotowały warsztaty z zakresu historii języka polskiego *Co by powiedziała Jagienka?* Kolejnego dnia (1 kwietnia 2022 r.) Wydział Językoznawstwa UKW wypełnił się najmłodszymi miłośnikami języka polskiego. Ponownie O. Manerowska, A. Rafińska i A. Tytko zaprosiły na warsztaty, tym razem z zakresu emisji głosu dla dzieci przedszkolnych i uczniów klasy I szkoły podstawowej – *Raz, dwa, trzy i buzię ćwiczysz Ty!* Ostatni dzień III TJO zakończyło wystąpienie Iwony Benenowskiej *Zapomnij o urazach, ale nigdy o uprzejmościach.* Badaczka przeprowadziła warsztaty z grzeczności językowej dla uczniów szkoły podstawowej. Tym odczytem zakończono cykl spotkań i warsztatów bydgoskiego III TJO.

Organizacja III Tygodnia Języka Ojczystego stała się po raz kolejny okazją do tego, aby pielęgnować ojczystą mowę w ramach ochrony dziedzictwa narodowego i tożsamości kulturowej. Organizatorzy mają nadzieję, że tegoroczna edycja będzie źródłem indywidualnych inspiracji oraz użytecznych informacji, a cykl spotkań doczeka się kontynuacji w następnych latach.